

Міністерство освіти і науки України

**Український педагогічний університет імені Михайла Драгоманова
(Україна)**

Uniwersytet WSB Merito Chorzów (Польща)

Wyższa Szkoła Lingwistyczna w Częstochowie (Польща)

Państwowa Akademia Stosowanych w Chełmie (Польща)

**Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Instytut Pedagogiki
(Польща)**

Національний авіаційний університет (Україна)

**Кам'янець-Подільський національний педагогічний
університет імені Івана Огієнка (Україна) Інститут проблем
виховання НАПН України**

**«СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА: ВИКЛИКИ ЧАСУ»
присвячена 190-річчя УДУ імені Михайла Драгоманова**

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції

Київ, 24 квітня 2024 р.

*Рекомендовано до друку Вченою радою
факультету соціології та соціальної політики Українського державного
університету
імені Михайла Драгоманова
(протокол № від року)*

Редакційна колегія:

- Віктор АНДРУЩЕНКО* доктор філософських наук, професор,
дійсний член НАПН України, член-
кореспондент
НАН України,
заслужений діяч науки і техніки України,
ректор Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова
- Григорій ТОРБІН* доктор фізико-математичних наук, професор, проректор
з наукової роботи Українського державного
університету імені Михайла Драгоманова
- Ростислав ДРАПУШКО* кандидат філософських наук,
професор, проректор з науково-
педагогічної роботи (адміністративно-
господарської діяльності) Українського
державного університету імені Михайла
Драгоманова
- Володимир ЛАВРИНЕНКО* кандидат філософських наук, професор,
проректор з міжнародних зв'язків Українського
державного
університету імені Михайла Драгоманова
- Роман ВЕРНИДУБ* доктор фізико-математичних наук, професор,
проректор з навчально-методичної
роботи Українського державного
університету імені Михайла Драгоманова
- Алла ЯРОШЕНКО* доктор філософських наук, професор, декан

- Тетяна ГОЛУБЕНКО* Факультету соціології та соціальної політики
Українського державного університету імені
Михайла Драгоманова
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
соціальної освіти та соціальної
роботи,
заступник декана з наукової роботи та
міжнародних зв'язків факультету соціології та
соціальної політики УДУ імені Михайла
Драгоманова
- Василь КАРИЧКОВСЬКИЙ* доктор педагогічних наук, професор кафедри
позашкільної освіти факультету соціології та
соціальної політики УДУ імені Михайла
Драгоманова
- Дар'я БИБИК* доктор філософії в галузі соціальної роботи,
доцент кафедри соціальної освіти та соціальної
роботи факультету соціології та соціальної
політики УДУ імені Михайла Драгоманова
- Микола БУЛАТЕВИЧ* кандидат соціологічних наук, доцент кафедри
соціології та публічних комунікацій факультету
соціології та соціальної політики УДУ імені
Михайла Драгоманова
- Марина СОЛЯНИК* кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри соціальної освіти та соціальної роботи
факультету соціології та соціальної політики
УДУ імені Михайла Драгоманова
- Андрій ЗАМОЖСЬКИЙ* викладач кафедри соціальної політики
факультету соціології та соціальної політики
УДУ імені Михайла Драгоманова
- Наталія ПОЛУЙКО* голова Студентського наукового товариства
Факультету соціології та соціальної політики
Українського державного університету імені
Михайла Драгоманова

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА: ВИКЛИКИ ЧАСУ: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, що присвячена 190-річчя УДУ імені Михайла Драгоманова (24 квітня 2024 року). Київ: Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 2024, 115 с.

У збірнику подано тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА: ВИКЛИКИ ЧАСУ», в яких висвітлюються результати досліджень науковців та практиків щодо актуальних питань соціальної політики, соціальної роботи, соціальної педагогіки, позашкільної освіти, соціології, сучасних концепцій, технологій, стратегій в умовах сьогодення в Україні.

Матеріали опубліковано в авторській редакції. Відповідальність за зміст, достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники та/або рецензенти, які рекомендували матеріали до публікації.

and well-being. By embracing new technologies, therapeutic modalities and collaborative practices, social workers can enhance the impact of their interventions, offering more effective, accessible and personalized support to those they serve. As the field continues to evolve, ongoing research and reflection on these innovations will be crucial in shaping the future of social work rehabilitation, ensuring that it remains responsive to the changing needs of society.

REFERENCES:

1. Dye L., Burke M. – G., Wolf C. Teaching mindfulness for the self-care and well-being of counselors-in-training. *Journal of Creativity in Mental Health*. 2020, Vol. 15, № 2, 140-153.

2. Haapaniemi J., Venäläinen S., Malin A. & Palojoki P. Teacher autonomy and collaboration as part of integrative teaching – Reflections on the curriculum approach in Finland. *Journal of Curriculum Studies*, 2021, Vol. 53, № 4, 546-562.

3. Vourganas I., Stankovic V., Stankovic L. & Kerr A. Factors that contribute to the use of stroke self-rehabilitation technologies: A review. *JMIR Biomedical Engineering*, Vol. 4, № 1, e13732.

Соляник М.Г.

кандидат педагогічних наук, доцент
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова,
м. Київ, Україна

ORCID <https://orcid.org/0000-0001-7083-6872>
m.h.solyanyk@udu.edu.ua

АРТ-ТЕРАПІЯ В СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІЙ РОБОТІ З РІЗНИМИ ОТРИМУВАЧАМИ ПОСЛУГ

Термін арт-терапія утворений від англійських слів art – «мистецтво» і therapy – «лікування, терапія» і дослівно трактується як терапія мистецтвом. Акцентувати тут слід не мистецтво, а його візуальні різновиди: живопис, скульптура, графіка, дизайн та інші види творчості. Арт-терапія вважається одним із найбільш м'яких, але дієвих методів, які використовують у своїй роботі

психологи, соціальні педагоги, соціальні працівники, корекційні педагоги та психотерапевти [1].

Арт-терапія використовується як засіб гармонізації та розвитку особистості через заняття художньою творчістю. Такий вид терапії орієнтований на внутрішній потенціал особистості, де приділяється увага природньому виявленню почуттів, емоцій, настроїв.

Аналіз психолого-педагогічних досліджень довів, що метод арт-терапії сприяє підвищенню рівня самооцінки, зниженню тривожності, допомагає позбутися негативних емоцій. Окрім цього, арт-терапія є ефективним методом діагностики, психокорекції та реабілітації [1].

Арт-терапевтична діяльність пов'язана із вирішенням проблем психофізичного здоров'я певних соціальних груп, а саме: осіб, що постраждали від насилля або жорстокого поводження, безробітних, людей похилого віку, біженців, правопорушників, проблемні сім'ї, діти, що проявляють дезадаптивні форми поведінки тощо.

Техніки арт-терапії застосовуються при доволі широкому спектрі проблем. Це можуть бути психологічні травми, втрати, внутрішні та міжособистісні конфлікти, невротичні та психосоматичні розлади, вікові кризи. Даний метод роботи допомагає розвинути креативне мислення особистості, а також через творчість дозволяє виявити особистісні смисли [2].

Арт-терапія використовується як засіб гармонізації та розвитку особистості через заняття художньою творчістю. Такий вид терапії орієнтований на внутрішній потенціал особистості, де приділяється увага природньому виявленню почуттів, емоцій, настроїв. У соціально-педагогічній діяльності можуть бути використані такі види арт-терапії: ізіотерапія, казкотерапія, мандалотерапія, танцювальна терапія, ігрова терапія, пісочна терапія, фототерапія, метафоричні асоціативні карти, маскотерапія, драматерапія [3].

Даний вид терапії підходить у роботі з дітьми, так як їм простіше проявити свої почуття, емоції, переживання через творчість. Кожна дитина має природню здатність до творчості і саме арт-терапія надає можливість творити. Крім того використовуються ігрові елементи, а гра є провідною діяльністю дитини. Через арт-терапевтичні техніки дитина може зрозуміти свій внутрішній світ, емоції, це дозволяє знизити рівень стресу та тривожності.

Використання арт-терапевтичних технік у соціально-педагогічній діяльності має на меті гармонізацію внутрішнього стану клієнта, відновлення його здібностей, знаходити шляхи виходу із критичних ситуацій, продовження життя в стані рівноваги.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Олійник І. В. Арт-терапія як одна з інноваційних психолого-педагогічних технологій у професійній діяльності соціальних працівників. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. 2018. №61. С. 208-213.
2. Хуртенко О.В. Арт-терапія як метод розвитку особистісних особливостей підлітка. Вісник Національного університету оборони України. Київ. 2017. 1, №48. С. 224-228.
3. Vainola R., Bovanenko O. Decorative-and craft activities as one of the factor in forming artistic and aesthetic culture in students of pedagogical universities. Intellectual Archive. Toronto: Shiny Word.Corp. (Canada). 2018. (May/June). Vol. 7. No. 3. PP. 55–63.

Ясточкіна І.А.

*кандидат психологічних наук, доцент
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0003-1250-4794>
i.a.yastochkina@npu.edu.ua*

СОЦІАЛЬНА ТОЛЕРАНТНІСТЬ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ДОСВІД ФОРМУВАННЯ

Поняття «толерантність» розглядається як соціально важливе явище, норма життя у демократичному суспільстві. Це один з головних принципів взаємовідносин між людьми. Толерантність визначається як «інтегративна якість особистості, що відображає активну моральну позицію і готовність до конструктивної взаємодії з людьми і групами незалежно від їх національної, соціальної, релігійної, гендерної приналежності, поглядів, світогляду, стилю мислення і типу поведінки; сприяє успішному самоствердженню особистості та її самореалізації у суспільстві» [2, с.9].

Різні аспекти проблеми толерантності висвітлено у наукових працях вітчизняних дослідників: О. Безносок, О. Волошина, О. Грива, О. Майборода, А. Молчанова, В. Пісоцький, Т. Пилипенко, С. Шевчук та ін.

Толерантність (від лат. *Tolerantia* – стійкість, витривалість, терпимість) розглядається як соціальна цінність, індивідуальна чеснота та суспільний ідеал